

Handläggare
Fehler Katarina
Malmgren Tobias

Datum
2018-04-20

Diarienummer
KSN-2017-2254

Kommunstyrelsen

Gemensam avsiktsförklaring för den långsiktiga utvecklingen kring Uppsala Resecentrum

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att godkänna förslag till avsiktsförklaring enligt ärendets **bilaga**, samt

att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att inleda programarbete för Uppsala resecentrum enligt föredragningen i ärendet.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav i juni 2017 stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till avsiktsförklaring och vision för utvecklingen av Resecentrum och omkringliggande område, Uppsala Södra och logistikpunkter för järnvägen. Förslaget till avsiktsförklaring har tagits fram tillsammans med Region Uppsala, Trafikverket och Jernhusen.

Beredning

Ärendet har beretts inom stadsbyggnadsförvaltningen. Information om förslaget till avsiktsförklaring lämnades på kommunstyrelsens arbetsutskott-planering den 13 februari 2018 samt på kommunsamrådet tillsammans med Region Uppsala den 7 mars. Region Uppsala hanterar förslaget politiskt genom beslut i den regionala utvecklingsnämnden.

Föredragning

Uppsala kommun, staten och Region Uppsala kom i december 2017 överens om ett investeringspaket för transportinfrastruktur och bostäder i Uppsala, det så kallade Uppsalapaketet. Bland annat innebär överenskommelsen två nya spår på ostkustbanan inklusive kapacitetsförstärkningar vid Uppsala station, en ny station i Bergsbrunna samt kapacitetsstark kollektivtrafik i form av spårväg.

Uppsala Resecentrum behöver utvecklas i samspel med det lokala transportsystemet, ostkustbanan, godsanläggningar och ett nytt stationsläge i Bergsbrunna. Det är viktigt att ta

tillvara möjligheterna att utveckla omkringliggande, stationsnära områden för ett kontaktintensivt och specialiserat närings- och arbetsliv. Denna utveckling förutsätter en god tillgänglighet, till och inom staden.

Det är viktigt att kommunens ambitioner med stadsutvecklingen för innerstaden och resecentrums lokala, regionala och nationella knutpunktsfunktion vägs samman med statens avsikter med utvecklingen av Ostkustbanan, så att intressena kan förenas. Innan utformning och utbyggnadsordning kan bedömas behöver fortsatta utredningar göras. De parter som ingår i avsiktsförklaringen har alla en viktig roll i pågående och kommande planerings- och genomförandeprocesser i och omkring Uppsala resecentrum. Detsamma gäller övriga fastighetsägare i nära anslutning till stationen. Det ställer stora krav på gemensamma prioriteringar och samordning av genomförandet, både på kort och på lång sikt.

Avsiktsförklaringen innehåller en målbild som tagits fram i samverkan mellan Uppsala kommun, Region Uppsala, Trafikverket och Jernhusen för Uppsala stationsområde med Resecentrum. Målbilden beskriver bland annat Uppsala resecentrum som knutpunkt som behöver utvecklas för att främja yteffektiva och hållbara färdstätt, en levande mötesplats i staden som är trygg och tillgänglig samt bidrar till ökade värden även för omkringliggande områden och fastigheter.

Planerings- och beslutsunderlag behöver tas fram löpande och de utredningar som genomförs kommer att slutredovisas hösten 2018. I ett första steg klargörs bland annat flöden och funktionskrav ur ett helhetsperspektiv, i enlighet med de intentioner som uttrycks i avsiktsförklaringen. I nästa steg behöver utformningen klargöras som svarar upp mot de samlade funktionskraven på kort och lång sikt. Detta inklusive en möjlig etappindelning till år 2050.

Uppsala kommun har tillsammans med andra berörda parter, inom ramen för arbetet med avsiktsförklaringen, inlett en process som handlar om utvecklingen av Uppsala station och resecentrum på kort och lång sikt. Förvaltningen menar att det nu är läge att formalisera detta arbete i en tydligare planerings- och utvecklingsprocess. Denna ska både beakta och ge förutsättningar för andra utredningar och planeringsprocesser som olika aktörer bedriver parallellt och som kopplar till kapacitetsförstärkningarna på Ostkustbanan och de möjligheter det ger. Ett sådant planeringsarbete ska på både kort och lång sikt ta ett helhetsgrepp kring stadsutvecklingen i och i närheten av Uppsala resecentrum samt säkerställa transportsystemets behov av olika funktioner och ytkrav samt resecentrums utvecklingsbehov.

Ekonomiska konsekvenser

Arbete sker inom beslutad ram.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Mats Norrbom
Stadsbyggnadsdirektör

AVSIKTSFÖRKLARING för genomförande av gemensam målbild 2050⁺ för Uppsala Resecentrum

§1 Bakgrund

Befolkningen i Uppsala ökar och tillväxten i näringslivet är stark. Uppsala är en del av en större och snabbt växande arbetsmarknadsregion i Stockholm-Mälardalen, vilket driver på behovet av nya bostäder och plats för verksamheter. I strategin för Uppsalas långsiktiga stadsutveckling är en ökad kapacitet på Ostkustbanan en grundläggande förutsättning.

Resecentrum behöver utvecklas i samspel med ostkustbanan, ett nytt stationsläge i Bergsbrunna, godsanläggningar och det lokala transportsystemet. Samtidigt som möjligheterna tas tillvara att utveckla omkringliggande, stationsnära områden för ett kontaktintensivt samt specialiserat närings- och arbetsliv. God tillgänglighet, till och inom staden, är en förutsättning för en sådan utveckling.

Det är viktigt att kommunens ambitioner med stadsutvecklingen för innerstaden och resecentrums lokala, regionala och nationella knutpunktsfunktion vägs samman med statens avsikter med utvecklingen av Ostkustbanan, så att intressena kan förenas. Innan utformning och utbyggnadsordning kan bedömas behöver fortsatta utredningar göras.

Utvecklingen av stationer och spår ska ge förutsättningar för fler bostäder, näringslivs- och arbetsplatstillväxt samt ett mer hållbart resande. Det ska underlätta vardagen för de som bor och verkar i Uppsala samtidigt som regionens, Uppsalas och Resecentrums attraktivitet ökar. Det kräver också en anpassning av Uppsala station för två nya spår och ökad kapacitet för den tågtrafik som de nya spåren ger möjlighet till.

De i avsiktsförklaringen ingående parterna har alla en viktig roll i pågående och kommande planerings- och genomförandeprocesser i och omkring Uppsala resecentrum. De har även ytanspråk och intressen vad gäller funktioner och värdeskapande. Detsamma gäller övriga fastighetsägare i nära anslutning till stationen. Det ställer stora krav på gemensamma prioriteringar och samordning av genomförandet, både på kort och på lång sikt. En viktig framgångsfaktor handlar om att i ett inledande skede skapa en för parterna gemensam bild av arbetssätt och förutsättningar.

§2 Syfte

Syftet med avsiktsförklaringen är att etablera långsiktiga relationer och en gemensam, samordnad process för utveckling av Uppsala resecentrum och nära omgivning.

Den gemensamma målbilden ska hjälpa de medverkande att

- bidra till och understödja en samlad besluts- och planeringsprocess med väl underbyggda beslut
- bidra till en kontinuitet och en robusthet när det gäller resurser samt samverkan
- lättare hantera eventuella målkonflikter samt avvikelser på grund av omvärldsförändringar.

§3 Principer för parternas samarbete

Samverkan bygger på parternas respektive roller och ansvarsområden.

Undertecknande parter:

- verkar för att ta fram gemensamt underlag och rätt avvägda beslut som syftar till att nå ett utvecklat Uppsala resecentrum till 2050+ i linje med den ovan beskrivna gemensamma målbilden, eller dess eventuellt över tid reviderade innehåll.
- stödjer en samlad planerings- och beslutsprocess, samt avser att bidra med sin kunskap, för att viktiga beslut som ska fattas blir så välgrundade som möjligt.
- ansvarar gemensamt för att hålla samverkan aktiv över tid.

Avsiktsförklaringen stäms av minst årligen och uppdateras vid behov varvid även avsiktsförklaringens syfte aktualiseras.

§4 Målbild

Målbilden har tagits fram i samverkan mellan Uppsala kommun, Region Uppsala, Trafikverket och Jernhusen för Uppsala stationsområde med Resecentrum. Medverkande aktörer arbetar gemensamt för att nå målbilden, utifrån sina respektive roller och ansvarsområden.

- Uppsala resecentrums särställning som lokal, regional och nationell knutpunkt har stärkts i samspel med andra stationer, depåer och övriga järnvägsfunktioner, på kort och lång sikt. Utformningen stödjer fler ankomster och avgångar såväl som förändrade personflöden i och genom resecentrum.
- Uppsala resecentrums utformning främjar en omställning till hållbara och yteffektiva färdvägar och kännetecknas av hög tillgänglighet med välfungerande reskedjor, med goda möjligheter att nå viktiga målpunkter lokalt och regionalt.
- Uppsala resecentrum är en levande, identitetsbärande mötesplats i staden och kommunen med utvecklade servicefunktioner. Platsen är en attraktiv, trygg, tillgänglig och inkluderande miljö för alla där sambanden i staden förstärks och stationsområdet är integrerat med närområdet.
- Uppsala resecentrum skapar attraktionskraft och ökade värden även för omkringliggande områden och fastigheter. Nära resecentrum finns en hög koncentration och mångfald av lokaler och service i strategiska lägen, som ger underlag för stadsliv och ett varierat näringsliv med högt kunskapsinnehåll och marknadsvärde.

§5 Avgränsning

Den exakta geografiska avgränsningen tas fram av parterna gemensamt.

Uppsala kommun, staten och Region Uppsala kom i december 2017 överens om ett investeringspaket för transportinfrastruktur och bostäder i Uppsala, (Avtal avseende bostadsbyggande i Bergsbrunna med omgivningar, Södra staden och "Nysala" i Uppsala kommun, N2017/07384/PBB). Avtalet möjliggör bland annat två nya spår på ostkustbanan, inklusive kapacitetsförstärkningar vid Uppsala station, en ny station i Bergsbrunna samt spårväg på Kunskapsspåret-Ultunalänken. Avtalet reglerar en organisation för dess efterlevnad och uppföljning med mera. Det arbetet ligger utanför ramarna för denna avsiktsförklaring och hanteras i särskilt ordning.

Denna avsiktsförklaring syftar inte heller till att direkt i ett nästa skede reglera ansvar och kostnader i ett genomförandeavtal för fysiska åtgärder.

§6 Planerings- och beslutsunderlag i ett första steg

Nedanstående punkter kommer att kompletteras efter hand utifrån identifierade behov.

- En färdplan tas fram i form av en tidskritisk planeringsaxel över hur beslut och processer förhåller sig till och bör göras relativt varandra.
- En tidplan för järnvägsobjektet Ostkustbanan, fyrspar kommer att tas fram till byggstartsrapporteringen.
- Befintliga kunskapsunderlag och behovsutredningar inventeras och sammanställs för Resecentrum och närområden, så att en samlad behovsbild kan skapas och kunskapsluckor identifieras. Inklusive aktuella undersökningar av resenärsupplevelser av kollektivtrafik och Resecentrum
- Yt- och funktionsanspråk, som parterna och övriga intressenter har inom området, sammanställs, analyseras och prioriteras för att säkerställa att de mest önskade och platsspecifika funktionerna ges utrymme och kommer till stånd, på kort och lång sikt.
- En analys av funktioner utifrån ett helhetsperspektiv på Resecentrum, för att ta reda på vad som krävs för att möta behoven hos ett kraftigt ökat antal resenärer. Exempel på frågeställningar: Hur kan man ankomst- och avgångsmaximera respektive spårminimera Uppsala station? Hur säkerställs möjligheten att ansluta och komma vidare med lokal kollektivtrafik? Vilken funktion kan den Södra entrén utvecklas till och vilka värden kan det tillföra närområdet? Vilka behov finns på kort och lång sikt av att säkra platsens attraktivitet och trygghetsnivå genom drift och underhåll?
- Kartläggning och analys av flöden, som ger en heltäckande bild av det totala resandet och rörelsemönstret i området inklusive potentiella konflikter: Vilka flöden vill vi säkerställa och till/från vilka funktioner och platser, finns målkonflikter och hur prioritera på sikt?
- Scenarioanalyser för alternativa utvecklingsriktningar för stationsområdets genomförs för att utvärdera alternativa sätt för hur de olika yt- och funktionskraven kan samordnas kopplat till olika trafikeringsscenarier.
- Fördjupade utredningar av depå samt övriga möjliga järnvägsfunktioner vid Fullerö för att bedöma avgränsning, markanspråk och funktioner.

§7 Preliminära planerings- och beslutsprocesser

Bilaga 1 omfattar en enkel tidskritisk planeringsaxel som hanterar respektive aktörs planerings- och beslutsprocess samt omvärldsförutsättningar att förhålla sig till. Denna samlade bild ska uppdateras kontinuerligt.

§8 Parter

Trafikverket, Region Öst, org.nr. 202100-6297, 781 89 Borlänge, nedan Trafikverket

Uppsala kommun, org.nr. 21 20 00-3005, Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Region Uppsala, org.nr. 232100-0024, Storgatan 27, 753 31 Uppsala

Jernhusen AB, org.nr. 556584-2027, Box 520, 101 30 Stockholm

§9 Förutsättningar för avsiktsförklaringens giltighet

Denna avsiktsförklaring ska inte anses utgöra ett legalt bindande avtal och parts underlåtelse att fullgöra vad som i övrigt stadgas häri ska inte medföra någon skadeståndsskyldighet.

Eventuella ändringar i och tillägg till denna avsiktsförklaring gäller endast om de är skriftliga och undertecknade av samtliga parter.

Avsiktsförklaringen har upprättats i 4 likalydande exemplar av vilka parterna tagit varsitt.

Ort och datum

Ort och datum

Einar Schuch
Regional direktör
Region Öst, Trafikverket

Marlene Burwick
Kommunstyrelsens ordförande
Uppsala kommun

Ort och datum

Ort och datum

Region Uppsala (Namnförtydligande)

Jernhusen AB (Namnförtydligande)

